

HET SLEUTELBEENGEBAAR

Hilde Van Cauteren schreef ook:

De nachtspelers (14+)

De pigmentroute (14+)

Het naveltheater (14+)

Van Cauteren, Hilde
Het sleutelbeengebbaar

© 2020 Infodok / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen
en Hilde Van Cauteren
Gemaakt onder licentie van Davidsfonds.
'Infodok' is het geregistreerde merk van Davidsfonds vzw.
www.standaarduitgeverij.be/infodok

Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk: Bart Luijten
Omslagfoto's: © Shutterstock

D/2020/0034/138
ISBN 978 90 02 27061 1
NUR 285

Voor het schrijven van dit werk ontving de auteur
een werkbeurs van Literatuur Vlaanderen.

 **LITERATUUR
VLAANDEREN**



Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
– op enige manier – zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

Hilde Van Cauteren

**HET
SLEUTEL
BEEN
GEBAAAR**

I

BOTAN RAN

PORTRETTRECHT	7
KLANTENBESTAND	20
OBSERVATIE	26

II

DE G2

WILDE VOORTPLANTING	43
CONTROLE	64
HET SLEUTELBEENGEBAAR	69

III

DE DOCHTER VAN NONA SATOU

FREAKSHOW	87
EEN STOMME MOP	92
DE HUMAN ZOO	101

IV

VLUCHTLIJN

DE VOEDSELFABRIEK	121
TWEE HANDEN VOOR ÉÉN MOND	140

I

BOTAN RAN

PORTRETRECHT

Blind getypt:

Mijn moeder komt liever op televisie dan dat ze op bezoek komt bij haar eigen dochter. Ik heb haar al eeuwen niet meer live gezien, ze huurt mensen in om voor mij te zorgen en daarmee denkt ze dat de kous af is. Maar ik hoef haar soort hulp niet meer. Over exact een maand vliegen al die onderdanige types de laan uit.

‘Kijk, mama, daar loopt zo’n nieuwe robot!’ roept een kleine jongen. Hij wijst in onze richting. De moeder trekt haar zoontje mee aan de arm en schuift zijn mondkapje weer op zijn plaats. Voor ik het weet zijn ze verdwenen in de stroom van shoppende locals. Ik zie geen robot en wil doorlopen, maar Plin stopt en stoot me aan.

‘Bot, kijk daar!’ Hij wijst naar de etalage van de mediawinkel die we net voorbijgelopen zijn. ‘Dat ben jij, Bot! Die jongen had het over jou. Je lijkt sprekend op de nieuwe zorgrobot uit dat filmpje daar.’

Ik wil me omdraaien om zelf te kijken, maar op dat moment schiet er een kramp in mijn nek.

‘Au.’

‘Wat heb je?’ vraagt Plin.

‘Pijn. Ik heb gisteren na het werk nog meer dan zeventig leveringen gedaan. Al mijn spieren zitten vast; ik kan mijn armen amper optillen.’

‘Je bent een watje’, zegt Plin. ‘Maar zo lijkt je er eigenlijk nog beter op. Je beweegt nu zelfs zoals die zorgrobot: bijna menselijk, maar een beetje vertraagd.’

‘Welke robot? Waar heb je het over?’

‘Kijk dan zelf, man!’ Plin knijpt zonder medelijden in mijn pijnlijke schouders en draait me een kwartslag om. Dan zie ik het: in de mediawinkel draait een promofilm over de nieuwste humanoïde robot. Hij maakt op minstens dertig schermen tegelijk exact dezelfde bewegingen. Plin heeft een punt, die robot lijkt sterk op mij.

‘Ik ben zeker dat ze jouw foto’s hebben gebruikt’, zegt Plin. ‘Je hebt vorig jaar toch een portfolio laten maken bij zo’n modellenbureau?’

‘Mijn foto’s zijn alleen gebruikt om goedkope machineonderdelen

aan te prijzen,' zeg ik, 'en dat heeft me precies twee minimale dagvergoedingen opgeleverd. Dit is vast toeval. Die robot lijkt misschien wel op mij, maar zo raar kijk ik toch nooit?'

Plin schudt het hoofd en grinnikt.

'Denk je dat? Die robot lijkt sprekend op jou, man! Hoogstens een klein spuitje botox in je wangen en je voorhoofd, en klaar is Botje! Kom mee, we gaan kijken.'

Hij trekt me de winkel in. De commercial is net afgelopen en begint meteen opnieuw, met een ronkende voice-over:

'Maak kennis met de nieuwste generatie zorg- en gezelschapsrobots, met de cobot voor uw toekomst: de C2!'

Dat is heel wat anders dan de primitieve B-modellen die Plin en ik elke dag monteren in *Building your Bot*, de fabriek waar we allebei werken. De zorgrobot die 'C2' heet, verschijnt opnieuw in beeld en helpt een oudere man in bed. En het lijkt wel alsof ze mij gefilmd hebben in plaats van het nieuwste model cobot. Het lijkt alsof iemand me heeft ontvoerd, de denkrimpel in mijn hoofd heeft weggespoten en me heeft opgesloten in een eeuwige loop van machinale dienstbaarheid. Maar dat is natuurlijk grote onzin. Ik kijk op de portal rond mijn pols.

'Ik moet dringend naar huis,' zeg ik, 'Pa Ran moet eten.'

Pa Ran staat op de uitkijk op ons minuscule balkon op de vijftiende verdieping. Er is weinig smog vandaag.

'Dag, pa,' zeg ik.

Pa Ran gebaart met zijn hoofd naar beneden, naar het eindeloze dambord van straten dat ik daarnet samen met Plin zo onzichtbaar mogelijk heb doorkruist.

'Daar beneden, daar gebeurt het', zegt hij. 'Het lijkt wel een mierenest. Iedereen weet waar hij heen moet. Iedereen weet wat hij moet doen. Werken, rondlopen, eten, kleren kopen, spullen kopen. De Verenigde Steden hebben een prachtig systeem.' Pa Ran schudt het hoofd en kijkt me aan. 'Maar wij passen er niet meer in, Botan.'

Het lijkt me niet slim om te vertellen dat we onderweg naar huis voor de zoveelste keer gecontroleerd zijn. Plin en ik moeten tegenwoordig om de haverklap onze arm ontbloten voor een scan door de *Pure Local-*

patrouille. De meetapparaten staan steeds scherper afgesteld en ons resultaat op de pigmentmeters komt elke keer dichterbij de rode gevarenlijn.

‘Kop op, pa Ran. Ik heb werk en ik kan eten voor ons kopen.’

‘Hoelang nog, jongen?’

Op die vraag geef ik geen antwoord, want volgens Plin is dat in het beste geval nog een kwestie van enkele jaren. Elke avond, voor hij naar zijn kleine studio vertrekt, fluistert hij me toe: ‘Bidden we voor uitstel en tegen een snelle uitwijzing.’

‘Ik heb een geldig account, dus ik mag blijven. En mijn pinpas werkt’, zeg ik. ‘Kijk, ik heb er dunne noedelsoep van gekocht. Daar houd je toch van? Ga jij je even scheren? Dan dek ik ondertussen de tafel. Plin komt straks ook.’

Pa Ran blijft met zijn handen op de reling staan en haalt de schouders op.

‘Pa Ran! We zitten deftig gekleed en schoon aan tafel.’ Jarenlang herhaalde pa Ran datzelfde zinnetje, tot ik er zo’n hekel aan had dat ik uit mezelf mijn handen ging wassen en mijn hemd in mijn broek stak voor ik aan tafel kwam. De laatste jaren moet ik die riedel zelf elke dag herhalen, anders deel ik de tafel met een oude stoppelbaard in pyjama.

‘Het is een systeem en wij vallen eruit’, mompelt hij. Ondertussen sloft hij naar de wasbak in de hoek van de kamer. We wonen klein en hoog, en de lift is kapot, maar er zijn weinig mensen met even sterke beenspieren als Plin en ikzelf, pa Ran vroeger en Bent en al de anderen die hier in de blokken van de randkaai wonen. Toen we nog kleine kinderen waren, liepen Plin en ik twee keer per dag de vijftien trappen op en af om naar school te gaan. De lift werkte toen al niet meer. Later gingen we ’s avonds ook vaak nog een keer naar buiten om bij te klussen, want het loon van pa Ran was de laatste jaren van zijn loopbaan amper genoeg om drie vierde van een maand door te komen. Ondertussen doe ik die vijftien verdiepingen in de helft van de tijd, en als je pa Rans pensioen en mijn fabrieksloon bij elkaar had kunnen leggen, dan zouden we altijd genoeg pin hebben, zelfs in de maanden met eenendertig dagen. Maar twee jaar geleden, vanaf het moment dat hij een zoon van zestien had die hem in theorie kon onderhouden, werd pa Rans pensioenaccount afgesloten. Hij kreeg nog geen uitzettingsbevel, maar volgens hem kan er elke dag een bericht komen dat hij als niet-local mee moet met het volgende transport. Al twee jaar leeft pa Ran met die angst en al twee jaar lang overleven we dus van mijn minimumloon en

van wat ik verder als pakjesbezorger verdien. En zelfs dat is nooit genoeg voor de maanden met eenendertig dagen.

Als ik de aangelengde noedelsoep in de kommen schep, lijkt pa Ran weer een beetje op de man die Plin en mij jarenlang elke avond heeft geholpen met ons huiswerk, zodat we op school zo veel mogelijk credits konden halen. Met zijn hemd netjes dichtgeknoopt en zijn haren zorgvuldig gekamd, heeft hij weer iets van de wijze man die ons vroeger verhalen vertelde die vol zaten met goede raad en slimme tips. Dankzij pa Ran weten we hoe we ons vijftien verdiepingen lager door de straten moeten bewegen zonder al te vaak in de problemen te komen. Zonder iets te zeggen schuif ik een extra dik stuk brood naast zijn bord.

‘Bidden we voor een smakelijke maaltijd en tegen een slechte spijsvertering’, zegt Plin, die zoals bijna elke avond bij ons aan tafel zit, plechtig. Pa Ran kijkt op en zijn ogen lachen een heel klein beetje. Iemand die hem niet kent, zou het misschien niet eens merken. Maar ik ben er tevreden mee. Mensen als wij hebben niet zoveel te willen.

‘Ze hebben je gebruikt’, zegt Plin. ‘Dat mag je niet zomaar laten passeren, man.’

Nadat we nog twee keer bij de mediawinkel gepasseerd zijn, ben ik ervan overtuigd dat hij gelijk heeft: de C2 is gemaakt naar mijn evenbeeld. Omdat we pa Ran er voorlopig willen buitenhouden, houden we na het avondeten overleg in Plins studio op de zestiende verdieping.

“Gebruikt” is misschien een groot woord’, zeg ik.

‘Hoe moet je dat anders noemen? De C2 heeft jouw uiterlijk toch?’ Plin zet thee met een zakje van gisteren en ik krijg zoals gewoonlijk de kop zonder oor. Hij zal het nooit leren.

‘Wat vind je dan dat ik moet doen?’

‘Je moet gewoon pin vragen.’

We drinken slappe thee en discussiëren tot een stuk in de nacht, net zolang tot het ons allebei een geweldig idee lijkt: ik ga portretrecht eisen! Het zal de financiële problemen van pa Ran en mij voorgoed van de baan veegen, en Plin mag natuurlijk mee delen in de premie. We zoeken op de site van de ombudsdienst naar voorbeelden van officiële klachtenbrieven en rond middernacht versturen we via mijn portal een verzegeld bericht tegen ontvangstbewijs. In het bericht verwijs ik naar de online-portfolio van mijn korte modellencarrière als bewijs. Nu is het nog

slechts wachten op de grootte van de vergoeding en de hopelijk spoedige uitbetaling ervan. Want dat we gelijk hebben, daar zijn we zeker van. Wachten is lastig, vooral omdat ik niets tegen pa Ran wil zeggen voor ik hem zwart op wit kan laten zien dat onze financiële zorgen voorbij zijn. Omdat ik op de site van de ombudsdienst heb gelezen dat het een paar weken kan duren voor je een reactie krijgt en omdat pa Ran al een paar dagen slecht in zijn vel zit, hebben Plin en ik wat anders bedacht om hem op te vrolijken. We hebben de hele week zo veel mogelijk overuren gemaakt in Building your Bot. Ik denk dat we samen minstens twintig extra B9's hebben gemonteerd. Dat heeft ons net genoeg extra pin opgeleverd om een feestmaaltijd klaar te maken. Vanavond wordt de achthonderdste aflevering van de *Life & Wondershow* uitgezonden en dat is volgens Plin de ideale aanleiding voor een klein feestje.

We eten soep met een lepeltje garnalen als versiering in elk bord en daarna gevulde pasta met stukjes grillkaas. We geven pa Ran een behoorlijke portie en hij eet alles op. Dat maakt me blij. Vlak voor de uitzending begint, zet ik verse thee en Plin snijdt de cake met chocoladebrokjes aan. En dan is het zover: Nona Satou verwelkomt de kijkers voor een feestelijke dubbelaflevering van de *Life & Wondershow*. Plin zit te blozen op zijn stoel. Pa Ran knipoogt in mijn richting en ik knipoog terug. Het feestje is nu al geslaagd. In de filmrubriek, die als een rode draad door de show loopt, tonen ze oude filmpjes van mensen die samenwonen met een of meerdere dieren. In het eerste fragment ligt een stel katten gewoon los in de woonkamer.

'Katten waren vroeger heel populair', zegt Plin. 'En honden... Stel je voor! Al dat gekwijn en geblaf, en al die haren in je huis. En dan moest je die beesten nog uitlaten ook.'

'Die mensen hielden van hun huisdieren', zegt pa Ran. Plin trekt grote ogen.

'Alsof je geen band kunt hebben met je automatische stofzuiger', zegt hij. 'Die maakt je huis schoon in plaats van vuil en je hoeft hem niet te voeren. Als ik ooit wat pin over heb, dan neem ik ook zo'n zelfrijdende stofzuiger.'

'Meen je dat?' vraag ik. 'Voor die kleine studio van je?'

'Waarom niet, Bot? Gewoon, voor het gezelschap.'

Op het scherm roept Nona Satou beroemde gasten uit vorige afleveringen op het podium voor een soundmixversie van de oude en de nieu-

we soundtrack van de *Life & Wondershow*. Pa Ran schuift zijn handen tegen zijn oren.

‘Ze zingt goed, vinden jullie niet?’ vraagt Plin.

Na de show wil pa Ran graag naar bed. Om hem niet te storen, loop ik met Plin mee naar de zestiende verdieping. We zijn nog niet moe en er is nog cake over. Plin zet zijn scherm aan.

‘Wil je nog wat zien’, vraagt hij?

Terwijl hij nageniet van de *Life & Wondershow* door de eerste reviews te lezen op zijn portal, zap ik naar de late nieuwsuitzending. Die begint, onverwachts, met een mededeling van de overheid. De nieuwslezer interviewt een ambtenaar die de nieuwe beslissing moet komen toelichten.

‘Plin, luister mee’, zeg ik. ‘Ik weet niet of ik dit zal snappen.’

‘Het staat, zoals u allen weet, al twintig jaar in de fertiliteitswet dat duo’s die zich willen voortplanten, verplicht zijn hun medische paspoorten voor te leggen, zodat er kan worden nagegaan of de combinatie verantwoord is en of er voorafgeen selecties of correcties moeten gebeuren. Sindsdien gebeuren de meeste bevruchtungen dan ook in vitro.’ De man kucht, alsof hij het vervelend vindt dat hij over dit onderwerp moet praten. *‘Eigenlijk wordt er door locals nog zelden op een natuurlijke manier gepaard. De noodzaak is verdwenen en alles wat het label “natuur” of “natuurlijk” draagt, wordt – terecht als u het mij vraagt – beschouwd als vies of gevaarlijk, of allebei.’*

De nieuwslezer knikt, hij wil duidelijk tonen dat hij het eens is met wat de ambtenaar vertelt. Die kucht nog een keer, en gaat dan door: *‘Ook niet-locals raden wij al jaren ten sterkste af om zich op natuurlijke wijze voort te planten. Helaas vaak nog tevergeefs. Daarom zetten wij deze sterke ontrading nu om in een wet. Vanaf heden geldt dus een totaalverbod op natuurlijke voortplanting zonder screening. Het risico op aangeboren afwijkingen en de daarbij horende maatschappelijke kost is te groot. Niet-locals die toch op wilde wijze aan een zwangerschap beginnen, mogen zich verwachten aan een onmiddellijke uitwijzing.’*

‘Een wijze beslissing’, zegt de nieuwslezer.